

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності

**КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН
ЛЮДСЬКОГО ДУХУ**

(БАГАТОГРАННІСТЬ І НАУКОВЕ ОСМИСЛЕННЯ)

Збірник тез доповідей
V Міжнародної наукової конференції курсантів і студентів

21-22 листопада 2019 року

Львів – 2019

«Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)». – Збірник тез доповідей V Міжнародної наукової конференції курсантів і студентів 21-22 листопада 2019 року. – Львів: ЛДУ БЖД, 2019. - 396 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Андрій КУЗИК, доктор сільськогосподарських наук, професор

Марта ЛАБАЧ, кандидат філологічних наук, доцент

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук, ст. викладач

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук, викладач

Збірник укладено за тезами доповідей V Міжнародної наукової конференції курсантів і студентів «Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення)». 21-22 листопада 2019 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій

Секція 1 Соціокультурний вимір науки.

Секція 2. Соціально-психологічні чинники культури творення.

Секція 3. Інформаційно-комунікаційні технології як новітня форма існування культури.

Секція 4. Етичне й естетичне в культурі.

Секція 5. Релігія як сфера культури.

Секція 6. Українська культурно-національна складова світової цивілізації.

Секція 7. Мова й культура – головні ідентифікатори нації (до 250 річниці від Дня народження Івана Котляревського).

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

УДК 37.134

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ

Г. Федюк

*Наук. керівник – А. В. Литвин., доктор педагогічних наук, професор завідувач кафедри
практичної психології та педагогіки*

Львівський державний університет безпеки життєдільності

Одна з ключових вимог сучасного суспільства до педагогічних працівників полягає в максимальному виявленні особистісного потенціалу учнів і студентів, формуванні в них мотивації успіху, розвитку самостійного, творчого мислення тощо. Конкурентоздатним ресурсом діяльності педагога для вирішення цього завдання науковці визначають не лише його фахові знання, володіння інформацією, опановані освітні технології, а, більшою мірою, професійну та психологічну культуру вчителя [3, с. 235]. На думку В. Сухомлинського, це поняття пов'язане з умінням педагога орієнтуватися в питаннях науки і практики, здатністю приділяти постійну увагу духовному розвитку учнів, глибоко аналізувати свою роботу, критично осмислювати власний досвід, прагнути з'ясувати причинно-наслідкові зв'язки між знаннями учнів і своєю педагогічною культурою.

В умовах педагогічного процесу проявом загальної культури особистості є психолого-педагогічна культура вчителя. Зміст цієї категорії дослідники розглядають у різних аспектах: культурно-історичному, який охоплює світовий педагогічний досвід як зміну культурних і відповідних їм педагогічних епох; соціально-педагогічному, що характеризує особливості психолого-педагогічної взаємодії поколінь; діяльності педагогічних закладів, котрий відображає специфіку психолого-педагогічної системи та її поступ до якісно нового стану; індивідуально-особистісному, що дає змогу розглядати психолого-педагогічну культуру як вияв психічних властивостей особистості вчителя в її професійній діяльності [1].

Іншими словами, психолого-педагогічна культура не лише інтегрує історико-культурний психолого-педагогічний досвід вчителя та регулює сферу психолого-педагогічної взаємодії, а й визначає рівень його духовного розвитку та професійної майстерності. У ній найбільш повно відображаються педагогічні цінності, які спрямовують і коригують діяльність учителя в соціальному, духовному, професійному, особистісному вимірах. До цінностей, що становлять

підгрунтя педагогічної культури В. Гриньова відносить: цілі, мотиви, знання, технологічні цінності, властивості особистості, відносини [2]. Сукупність педагогічних цінностей суттєво впливає на вияв творчості в педагогічній діяльності, вибір оптимальних способів забезпечення історичного процесу зміни поколінь, соціалізації особистості та ефективності освітнього процесу.

Учитель з розвиненою психолого-педагогічною культурою під час професійної діяльності здатний зосередити увагу учнів на першоджерелах, що визнають найвищою цінністю людину, яка прагне самореалізуватися у світі, «не знищуючи нічого й нікого, але запобігаючи виникненню зла та створюючи умови для розвитку всього кращого, що може втілити людина у своїй постаті та в довкіллі» [4, с. 4]. Вважаємо, цей вислів Л. Нечепоренко виражає сутність психолого-педагогічної культури вчителя природничих предметів.

У сучасних дослідженнях з педагогіки, психології, культурології та ін. культурне зростання особистості все більшою мірою пов'язується з її самовдосконаленням: людина, як суб'єкт культури, у процесі життєдіяльності залучена не лише до суспільного відтворення, але й до свідомого й цілеспрямованого створення себе як цілісного та універсального індивіда [6, с. 291]. У контексті культури педагогічної дії розвиває цю думку О. Пономарьов, розглядаючи її сутність як особливу форму діяльності професійної свідомості суб'єкта цієї діяльності, зорієнтованої на забезпечення найвищого рівня її ефективності. Саме в такому разі, – наголошує дослідник, – психолого-педагогічна культура «стає потужним чинником особистісного і професійного саморозвитку» як учнів, так і самого вчителя та їхньої самореалізації [5, с. 89]. Найбільший вплив на підвищення рівня психолого-педагогічної культури вчителя, а відтак, і на ефективність його професійної діяльності справляють безперервне самонавчання, самовиховання і самовдосконалення.

У контексті розвитку педагогічної майстерності це положення набуває особливої ваги, оскільки дає підстави розглядати психолого-педагогічну культуру вчителя природничих предметів як відображення його освіченості, здатності та готовності користуватися її здобутками в повсякденному житті та професійній діяльності з метою саморозвитку і самовдосконалення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. 2-ге вид. К. : Каравела, 2007. 400 с.
2. Гриньова В. М. Педагогічна культура майбутнього вчителя : навч. посіб. для студентів, викладачів та вчителів. Харків : ХДПУ ім. Г. С. Сковороди, 1996. 104 с.

3. Мачинська Н. І., Лагутін В. Б. Психологічна культура як складник професіоналізму викладача. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. 2011. № 1. С. 229–241.

4. Нечепоренко Л. С. Педагогічна майстерність: монографія. Харків: Видавничий центр ХНУ, 2009. 276 с.

5. Пономарьов О. С. Культура професійної діяльності в системі категорій педагогіки вищої школи. Теорія і практика управління соціальними системами. 2012. № 4. С. 84–91.

6. Смаковський Ю. В. Педагогічна культура вчителя як наукова проблема. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2016. № 2 (12). С. 290–294.

В. В. Надурак УКРАЇНСЬКА ТЕРМІНОЛОГІЯ В УМОВАХ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ МОВОЗНАВЦІВ ТА ЦІЛКОВИТОЇ РУСИФІКАЦІЇ 1932 – 1990 рр	342
Rak Ga Hyeon LANGUAGE AS A MIRROR OF A CULTURE (in the case of greetings in Korean) МОВА ЯК ДЗЕРКАЛО КУЛЬТУРИ.....	345
Ю. І. Паньків НЕОЛОГІЗМИ В ПОЕЗІЇ ЮРІЯ ІЗДРИКА	349
А. Є. Полторацька НАТАЛКА ПОЛТАВКА В ХХІ СТОЛІТТІ: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?	351
А. Б. Пукас ЕМОЦІЙНО-ЕКСПРЕСИВНА ЛЕКСИКА ПУБЛІЦИСТИКИ ОКСАНИ ЗАБУЖКО ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТВОРЧОГО СТИЛЮ АВТОРКИ.....	353
Д. С. Собко ЗАМІТКА ЯК ЖАНР ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ.....	356
Н. О. Степанець ЛЕКСИКА ІВАНА ФРАНКА У ДОСЛІДЖЕННЯХ МОВОЗНАВЦІВ	359
К. Терещенко ЗАСТОСУВАННЯ ЕМОЦІЙНО-ОЦІННОЇ ЛЕКСИКИ НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ «ДЕНЬ»	360
Д. Швець АВТОРСЬКІ НЕОЛОГІЗМИ В ТВОРЧОСТІ ЛІНИ КОСТЕНКО.....	363
Т. Р. Шевченко САМООРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ БЕЗДЕРЖАВНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ЗАСНУВАННЯ «НАРОДНОЇ ЛІЧНИЦІ» У ЛЬВОВІ).....	366
А. І. Шередько ЗАСОБИ АКТИВІЗАЦІЇ УВАГИ ЧИТАЧІВ НА СТОРІНКАХ «УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЯ».....	370
Т. Р. Щадило ТРУДНОЦІ ПЕРЕКЛАДУ У КІНОІНДУСТРІЇ	373
Ю.Е. Юзьків ЛЬВІВСЬКА ГАЗЕТА “ДІЛО” ТА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ 20-30-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ	376
Н. Трояк ВІЗУАЛЬНИЙ ПОГЛЯД НА «ЕНЕЇДУ» І. КОТЛЯРЕВСЬКОГО	377
Н. А. Соловей КНИГИ ПРОТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА (НА ПРИКЛАДІ РОМАНА Р. БРЕДБЕРІ «451 ГРАДУС ЗА ФАРИНГЕЙТОМ»).....	379
С. Цихмістро, В. Шостак ПАНТЕЛЕЙМОН КУЛІШ – ЛЮДИНА РЕНЕСАНСНОГО ТИПУ	382
Г. Федюк ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ	385